

nema prave cene, in se še najslabejše obeta. Mejem pa delavei in družina — saj je že skoro ni dobiti — zmirom dražji. Ptujci pri nas že visoko nosijo glave, po uradih — le glejte na pečate, napise in dopise — se ne daje veljava slovenskemu jeziku. Prvi nemški urad je »Herrschaft Oberburg«, s filialami vred. Nekateri bi bili zakaj, pa kaj si čejo!

Pa enega društva bi še skoraj pozabil, namreč »Planinskega«, katerega podružnica Savinjska se je v svojem poročilu št. 3. »Vestnika« zadela ob nekatere »ki bi jo lahko podpirali, pa ji niso naklonjeni celo iz osebnih ozirov.« Ne bo dal! Zakaj so nekateri gospodje odstopili in vrnili »Vestnik Planinski«, niso osebni oziri, temveč načelo značnega junovca, ki je neki rekel, da farje pri planinskem društvu samo zato potrebujete — da plačajo. Po takem načelu, se ne more kriviti drugih, temveč pometajte — pred svojim pragom in potem še le pridite pred druge. In boljše bi bilo, da bi se vsi združili v koristno narodno delo, in pa bi bolj zasledovali politične dogodke v Gradcu in bi skrbeli za povzdigo kmetijstva in živinoreje, kakor pa da Horvate občudujemo in se zanj vnamamo in zavolj dveh trgovcev konsum in njegove ljudi blatimo in — na pust prodajamo. Zberi se Gorenja Savinjska dolina in zastopaj narodne gospodarske reči, bodi mož ponosen, kakor so bili naši predniki, in gotovo nam boljši časi zasijajo!

Iz Celovca. (Čudeži se godijo). Zares vesel pojav za naš brezverski Celovec so letošnje postne pridige č. g. o. Volberta iz družbe Jezusove. Ta občudovanja vredni in goreči pridigar ima pri svojem podjetju zares nepričakovane vspehe. Za posamezne petke v postu je izbral svojim pridigam v stolnici sedem zadnjih besed Kristusovih na križu; pred vsako pridigo so se pele dotične Haydnove kompozicije. Krasne prepovedi so bile zelo dobro obiskane. — Od dne 25. marca do 2. apr. pa se je obhajala po Koroškem zelo priljubljena in v našem stolnem mestu v mestni župniji z veliko slovesnostjo pobožnost k »Božji glavi«. Tukaj je imel č. g. o. Volbert še več poslušalcev »kakor v stolnici«. Za snov si je izbral besede. »Če gava je ta podoba?« (V bogato okrašenem oltarju se namreč pri tej pobožnosti razpostavi prelepa podoba s trnjem kronane glave). Prostorna cerkev je bila vedno natlačeno polna. — Toda nad vse iznenadljivi pa so njegovi govori za možke, ki jih ima ravno te dneve v stolnici zvečer ob sedmih. Kedo bi si mislil, da bi bilo v našem nacionalnem mestu toliko zanimanja za govore, katerim snov je versko socialna. Stolnica je do zadnjega kotička napolnjena. Tu vidiš možke iz vseh stanov; posebno tudi mnogo socialnih demokratov. Dal Bog, da bi ne bili ti pojavi samo navidezni, temveč da bi tudi naše mesto že prav kmalu obhajalo vstajenje!

Gospodarske stvari.

Izbera trt za obnovitev vinogradov.

Ako si v naši ožji domovini ogledamo dozdej napravljene nove vinograde s cepljenimi ameriškimi trtami, opazili bomo sicer marsikaj dobrega, prišli pa bomo tudi do neprijetnega spoznanja, da se pri izberi in številu posajenih sort dostikrat ni postopalo s potrebno zvedenostjo. Zlasti v zadnjem oziru storila se je večkrat napaka, da se je posadilo ne le neprikladnih, ampak tudi preveč sort, brez premisleka, kolike težavnosti nastanejo iz tega pri obdelovanju dotičnega vinograda in ravnjanju s pridelanim vinom. Različne sorte trt zahtevajo ne le različnih vremenskih in zemljskih razmer, temveč tudi različen način obrezovanja in vzgoje, kojim zahtevkom se mora ustrediti, da bo rast in obroditev trt dovoljena. Grozdje različnih trt tudi največ raznočasno zori, treba ga je

torej posebej obirati. Le sorodne sorte, pa tudi ne vselej, kakor tudi nekoliko, pa malo drugih sort jednači se v omenjenem oziru; največ pa se zgodi kakor gori povedano.

Ako pomislimo, kako težko je pri naših viničarjih odpraviti stare napačne navade, in jih na primer naučiti boljše rezatve in vzgoje trt, tedaj mora vsak razumnik spoznati, da bo v obče nemogoče, z raznimi trtami različno ravnati tako, kakor je njih naravi primerno. Posajene trte se v takih slučajih vzgojujejo vse po istem načinu, ki je sicer eni sorti morda prikladen, a drugim gotovo ne ugaja. Nepovoljna rodovitost, premočna ali preslaba rast lesa itd. so nasledki takega ravnjanja, ki pa se dostikrat neopravičeno pripisuje sorti in cepitvi. Neuspeha je seveda dostikrat kriva tudi dotičnemu kraju neprikladna sorta.

Trgatev ob različnem času zorečih in proti gnilobi nejednako odpornih sort je obtežena; v tem ko je eno sorto radi naprejšnje zoritve in nagnjenja do gnitja že treba zbirati, še druge niso dovolj dozorele in trgatev se mora prekiniti. Navadno si ljudje tega truda ne prizadenejo in potrgajo vse grozdje, ko je le del tistega dozorel in začel gniti. Tako je na pr. z vinogradi, v katerih raste belina poleg šipca (mozlavine); belina začne gniti, v tem ko šipca se davno ni zrel za trgatev. Ali vključ temu prične se s trgatvijo in potrga se vse, da se le več nabere. Tako pa se dobi mošt, ki ima v sebi malo cukra, pa veliko kisline, ki torej nikakor ni tako dober, kakor bi se mogel v dotični legi pridelati.

Vinograd, obsajen z večim številom sort, bo dajal zalogo raznih vin, ki pa se morajo čista ohraniti le tedaj, ako je njih množina dovolj velika; iz malih vinogradov pa to radi premale množine ne bo mogoče, in moralo se bo ali že ob trgatvi ali pozneje vse skupaj dejati. S tem pa zabredemo zopet v staro napako mešanega nasada, kateri ne daje nikdar boljših vin določnega svojstva.

Vinogradnik ima v prvem slučaju sicer zanimivo zalogo raznih vin, katerih pa radi velike razlike njih svojstva ne bo lahko prodal. Sicer mi bode kedo oporekal, češ, kdor ima raznovrstnega blaga, more vsakomur postreči, ali pri vinski kupčiji na debelo to ni tako, in le tisti vinogradnik bode tovrnikom in krčmarjem lahko prodajal vino, ki ima od ene ali dveh, znabiti še od treh sort veliko in različne kvalitete. Ako si ogledamo vinorodne kraje, kakor Renski okraj, Mozele, Renski Palatinat in Rensko Hesensko z zelo razvitim vinogradstvom in vinsko kupčijo, našli bomo v prvih dveh skoro sam drobni rizlec (graševino), v zadnjih dveh pa zelenec (zeleni silvanec). Te sorti sta podlaga ondotnemu vinogradstvu, druge so skoro brez pomena in nimajo na vinsko kupčijo nikaškega upliva. V taki omejitvi obstoji moč ondotnega vinogradnika, kateri nizke, srednje in visoke lege z enotnimi ali različnimi zemljinami obsadi z eno, ali k večjemu z dvema sortama, ki se dasta v potrebnem slučaju dobro med sabo pomešati, kakor na pr. rizlec in zelenec, in dobi radi tega v vinski kupčiji zanesljivega kupca, kajti ta kupi blago, katero more dobro izkoristiti. Vinotržec mora ozir jemati na svoje odjemalce, kateri želijo vedno jednako vino brez ozira na letino, on je torej primoran kupovati vina, s katerimi more ustrezati tem željam. Ako oddaja vinogradnik vedno jednako okusno vino v raznih kvalitetah in po razni ceni, potem dobi odjemalce in jih ohrani, kar se mu nikoli ne posreči, ako ima več različnih sort vina. Sajenje malega števila sort omogoči praprostejšje obdelovanje vinogradov in lažje ravnjanje z vinom; tako so tekom časa nastala v tem oziru trdna načela in tako je bilo mogoče, da sta se vinogradstvo in vinska kupčija v omenjenih krajih povzpela do tolike popolnosti, da morejo drugim vinskim krajem biti v zgled.

Posnemajmo te kraje in sadimo tudi le malo, v dotičnem kraju v tem ali onem

oziru najbolj ugajajoče sorte. Sedaj, ko velja, z velikim trudom in precejšnjimi stroški obnoviti naše opustošene vinograde, morali bi se varovati starih napak ter opustiti mešan nasad in obilost sort, ker s tem se ne da nič prida doseči.

Katere sorte pa naj sadimo?

Določnega odgovora na to ni mogoče dati; zavisno je to od kraja ter tamkaj se nahajajočih vremenskih, zemljskih in gospodarskih razmer. Kar se tiče teh zadnjih (gospodarskih) razmer, prišlo bo tukaj v poštev, ali se hočejo uporabiti take sorte, ki dajo veliko, akoravno slabšega vina, ali pa take, s katerimi se hoče pridelovati posebno dobro vino. Pri takem presojevanju se naj v prvi vrsti ozir jemlje na sorte, ki se v dotičnem kraju že od nekdanj sadijo in se naj izmed tistih izberejo najboljše in zlasti take, ki dajo vinom tistega kraja značaj; tako je bilo na pr. napačno, ako bi v ormužkem, ljutomerskem in radgonskem okraju opustili moslavino (šipca), v mariborskem okraju (Kamnica, Karčevina, Tresternece i. drug.) muškatelec, na Bizeljskem svoj plavec in kavščino, ter da bi sadili sorte, katere po drugod sicer prav dobro uspevajo, ali tamkaj niso dovolj preskušene ali sploh ne ugajajo.

Vendar pa naj to ne izključi saditve novejših vrst, o katerih se iz dosedanjih izkušenj ve, da pa naših stajarskih vinskih goricah uspevajo, da dajo redne, povoljne in tudi bogate obrodke; marveč deluje naj se na to, da se sadijo po takih krajih, kjer domače sorte ne rodijo dovoljno, pa tudi poleg njih v čistih, obsežnih nasadih. V tem smislu omenimo zlasti že precej razmnoženi laški rizlec, drobni rizlec (graševina), zelenec in beli burgundec.

Za črna vina, kolikor pridejo v naših krajih, kjer se prideluje večinoma le belo vino, v poštev, je vredno omeniti: črni burgundec, portugalko, modro frankinjo, modro lovrenčevko.

Imenovane sorte odlikujejo se v primerjavi med sabo s svojstvi, vsled katerih so pripravne v potrebnem slučaju za krščenje (pomešanje). Ako ostaneta laški in drobni rizlec kisl, smeta se, ne da bi veliko izgubila na svojem znaku, pomešati z zelencem (silvancem), kakor se to sploh dela ob Renu s kislim vinom od drobnega rizleca z najboljšim uspehom. Portugalka ima navadno premalo kisline in se lahko s primešatvijo modre frankinje na okusu izboljša. Sorte se v tem oziru po svojih lastnostih popolnujejo, in je tudi v slabših letih mogoče pridelati lahko prodajna vina.

Belega burgundca ni treba mešati; on je samostalna in ena najboljših naših sort za zlahtno vino. Tisto velja o črnem burgundcu za zlahtno rudeče vino in o modri lovrenčevki za rudeče srednje vino.

Od zgoraj omenjenih starih in teh sort naj bi se po trtnicah vzgajale velike množine, da bo vinogradnikom mogoče, si jih lažje priskrbeti kakor doslej, ako jih potrebujejo za nove nasade. Trtnice morejo na ta način, kakor tudi s tem, da vinogradnikom priporočajo malo sort pa dobre sorte, pospeševati prenovitev trsnih nasadov, škodljiv pa more njih upliv biti, ako jim nedostaje dobrega materiala, potem pa priporočajo sorte ali mešanico taistih, katere dotičnemu kraju niso prikladne.

»Gosp. Glas.«

Slovinci, Slovenke!

podpirajte „Našo stražo“;

pristopajte k „Družbi sv. Cirila in Metoda“.

Štajarski Slovinci,

darujte za šolo v Muti